

มติชนสุดสัปดาห์
ศุกร์ 5 พ.ย. 53

อาหารสมอง
มายาแห่งหลอดด้าย

วีรกร ตรีเศศ

ผมเป็น “แฟน” ของท่าน ว.วชิรเมธี เมื่อเร็ว ๆ นี้ได้พบข้อเขียนใหม่ที่ไม่เคยเห็นที่ไหนมาก่อนและมั่นใจว่าจะเป็นอมตะ จึงอดไม่ได้ที่จะนำมาถ่ายทอดต่อครับ

“เมื่อสองสัปดาห์ก่อน ผู้เขียนจาริกปฏิบัติศาสนกิจในฐานะพระธรรมทูตอยู่ที่มหานครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา วันหนึ่งหลังจบการเสวนาธรรม สตรีสูงอายุคนหนึ่งขอโอกาสเข้ามานั่งคุยกับผู้เขียน ระหว่างการสนทนาผู้เขียนสังเกตเห็นว่าน้ำตาเธอคลอหน่วย เมื่อสอบถามถึงสาเหตุเธอจึงตอบว่าที่น้ำตาคลอหน่วยเพราะรู้สึกดีใจที่ได้มาฟังธรรม แต่พร้อมกันนั้นก็เสียใจจนสะเทือนใจ ที่สะเทือนใจก็เพราะเธอรู้สึกว่าตนเองได้พบกับธรรมะเมื่ออายุมากแล้ว จึงรู้สึกเสียดายวันเวลาที่ผ่านไป เธอเล่าว่า

“ชีวิตของคนเราก็เหมือนกับเส้นด้าย ที่ถูกดึงออกมาจากหลอดด้ายที่ละนิด ๆ ขณะที่ดึงด้ายออกมาจากหลอดด้ายนั้น บางทีเราก็รู้สึกกระหึ่มว่ายังมีด้ายเหลืออยู่อีกมากมาย จึงชะล่าใจดึงด้ายออกมาใช้อย่างฟุ่มเฟือยเพื่อที่จะพบว่าแท้ที่จริงแล้วมีด้ายอยู่เพียงนิดเดียว เย็บผ้าได้เพียงนิดหน่อยก็หมด หากแต่ที่เราเห็นว่ายังคงมีด้ายเหลืออยู่เยอะแยะนั้นเป็นเพราะว่าแกนด้ายมันใหญ่ต่างหาก.....แกนด้ายมันหลอกตาให้เราพลอยชะล่าใจ.....”

พลันที่เธอเล่าจบ ผู้เขียนก็รู้สึกสว่างโพล่งขึ้นมาในใจ ผู้หญิงคนนี้เธอไม่ได้มาฟังเทศน์เสียแล้ว แต่เธอมาเทศน์ต่างหาก

เธอกำลังเทศน์เรื่อง “ความสำคัญของเวลา” และ “คุณค่าของชีวิต” เคยได้ยินคำพูดในการทำงานบ่อย ๆ ว่า เรามีเวลา 24 ชั่วโมงต่อหนึ่งวันเท่ากัน ทว่าเราได้ประโยชน์จากเวลาไม่เคยเท่ากัน สำหรับบางคนเวลา 24 ชั่วโมงช่วงแสนสั้น แต่สำหรับบางคน 24 ชั่วโมง ช่างเป็น

เวลายาวนานเหลือแสน ผู้หญิงคนนั้นเธอบอกว่าเธอเสียตายเป็นีเวลาเหลืออีกไม่มาก อยากจะปฏิบัติธรรมให้ถึงที่สุดก็เกรงว่าเวลาจะมีไม่พอ

ผู้เขียนจึงบอกว่า การปฏิบัติธรรมนั้นไม่สำคัญที่เวลา แต่สำคัญที่ “ปัญญา” สำหรับคนมีปัญญาล้ำแข้งอย่าว่าเป็นวันเลย บางทีนาทีเดียวก็บรรลุธรรมได้ สำหรับคนเขลาต่อให้ภาวนาทั้งชีวิต บางทีก็ยังไม่เห็นผล คนที่อยู่ในวัยสนธยาจึงไม่ควรน้อยใจว่าเรามีเวลาไม่พอ แต่ควรจะบอกตัวเองว่าเรายัง “พอมีเวลา” ต่างหาก

แต่คนที่คิดว่าเรายัง “พอมีเวลา” ก็ต้องระวังด้วยเหมือนกัน เพราะบางทีการคิดด้วยท่าทีที่เป็นบวกอย่างนี้ก็ทำให้ประมาทและเป็นเหตุให้พลาดโอกาสที่จะเร่งรัดทำสิ่งดี ๆ

ดังนั้นนอกจากจะคิดว่ายังพอมีเวลาแล้ว ก็ควรจะคิดเพิ่มอีกอย่างหนึ่งว่า “วันนี้เป็นวันสุดท้ายของชีวิต” ด้วย เพราะหากเราคิดว่าวันนี้เป็นวันสุดท้ายของชีวิต เราจะเริ่มคิดถึงสิ่งที่ต้องทำแข่งกับเวลา และนั่นจะทำให้เวลากลายเป็นสิ่งที่มีความสูงสุดของชีวิตได้ในทุก ๆ วัน

เราเคยได้ยินพระท่านสอนอยู่บ่อย ๆ ว่าการฆ่าสัตว์เป็นบาป แต่ผู้เขียนอยากบอกว่าการฆ่าเวลาต่างหากที่เป็นบาปมหันต์ยิ่งกว่า เพราะเมื่อคุณฆ่าสัตว์ หากสำนึกได้ คุณก็อาจจะไปหาสัตว์มาปล่อยเอาบุญ แต่หากคุณฆ่าเวลาด้วยวิธีใดก็ตาม ถึงแม้คุณจะสำนึกผิดกลับมาเห็นคุณค่าของเวลา ทว่าก็ไม่สามารถย้อนเวลาที่ผ่านไปแล้วให้หวนคืนกลับมาได้อีก เราทุกคนต่างก็มีเวลาที่ไม่อาจรีไซเคิล ไม่ว่าคุณจะมีเงินมหาศาลสักกี่ล้านล้านดอลลาร์ก็ตามที สำหรับเวลานั้นผ่านแล้วผ่านเลยนิรันดร์

ครั้งหนึ่งลีโอ ตอลสตอย เคยเขียนปริศนาธรรมไว้ว่า “ใครคือคนสำคัญที่สุด งานใดคืองานที่สำคัญที่สุด เวลาใดคือเวลาที่ดีที่สุด”

ตอลสตอยตั้งคำถามนี้ผ่านเรื่องสั้นเรื่องหนึ่ง และในที่สุดก็เฉลยว่า “คนสำคัญที่สุดก็คือคนที่อยู่เบื้องหน้าเรา งานสำคัญที่สุดก็คืองานที่เรากำลังทำอยู่ในขณะนี้ เวลาที่ดีที่สุดก็คือเวลาปัจจุบันขณะ”

ทำไมคนที่อยู่เบื้องหน้าเราจึงสำคัญที่สุด คำตอบก็คืออาจเป็นไปได้ว่าในชีวิตอันแสนสั้นนี้ เรากับเขาอาจมีโอกาสพบกันได้เพียงครั้งเดียว ดังนั้นเราจึงควรทำให้การพบกันทุกครั้งเป็นเหมือนการเฉลิมฉลองอันแสนวิเศษที่ต่างฝ่ายต่างควรสร้างความทรงจำแสนงามไว้ให้แก่กันและกันตลอดไป

เราต้องไม่ลืมว่ามนุษย์นั้นรู้เกลียดยาวนานกว่ารู้จัก หากการพบกันครั้งแรกนำมาซึ่งความรัก และหากเป็นการพบกันเพียงครั้งเดียวของชีวิตในอนันตจักรวาล นั่นก็นับว่าเป็นสิ่งที่คุ้มค่าที่สุดแล้วสำหรับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนสองคน

ทำไมงานที่เรากำลังทำอยู่ขณะนี้จึงเป็นงานสำคัญที่สุด คำตอบก็คือเพราะทันทีที่คุณปล่อยให้งานหลุดจากมือคุณไป งานก็จะกลายเป็นของสาธารณะ หากคุณทำงานดีมันก็คืออนุสาวรีย์แห่งชีวิต และหากคุณทำงานไม่ดี มันก็คือความอัปยศแห่งชีวิต

ตอนแรกคุณเป็นผู้สร้างงาน แต่เมื่อปล่อยงานหลุดจากมือไปแล้วงานมันจะเป็นผู้ย้อนกลับมาสร้างคุณ

ทำไมเวลาที่ดียิ่งที่สุดจึงควรเป็นปัจจุบันขณะ คำตอบก็คือเพราะเวลาทุกวินาทีจะไหลผ่านชีวิตเราเพียงครั้งเดียว ไม่ว่าคุณจะหวงแหนเวลาขนาดไหน มีเงินมากเพียงไร ก็ไม่มีใครสามารถซื้อคืนเวลาที่ล่วงไปแล้วให้คืนกลับมาได้

ทุกครั้งที่เราใช้เวลาไหลผ่านไป หากเราไม่ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ชีวิตของคุณก็พร่องไปแล้วจากปวงประโยชน์มากมายที่คุณควรได้จากห้วงเวลา

เวลาไม่มีตัวตน แต่หากเรามีปัญญาก็สามารถสร้างคุณค่าที่เป็นรูปธรรมจากเวลาได้อเนกอนันต์ คน - - แม้มีตัวตนเห็นกันอยู่ชัด ๆ แต่หากปฏิบัติไม่ถูกต้องเวลา ถึงมีตัวตนเป็นคนอยู่แท้ ๆ แต่ชีวิตก็อาจว่างเปล่ายิ่งกว่าเวลา

ทุกวันนี้เราทุกคนกำลังสวดย่ำแห่งเวลาในชีวิตออกมาใช้กันอยู่ทุกขณะจิต เคยคิดกันบ้างหรือไม่ว่าเส้นด้ายแห่งเวลาในชีวิตของเราเหลือกันอยู่สักกี่มากน้อย เราถนัดแต่สวดย่ำออกมาใช้

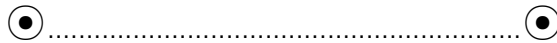
เครื่องเคียงอาหารสมอง : “Its good to have money and the things money can buy, but it's good, too, to check up once in a while and make sure that you haven't lost the things money can't but.”

(George Horace Lormier)

“มันเป็นการดีที่จะมีเงินใช้ และมีข้าวของที่เงินสามารถซื้อหามาได้ ทว่ามันก็เป็น การดีเช่นกันที่จะตรวจเช็คเป็นคราว ๆ เพื่อให้แน่ใจว่าคุณมิได้สูญเสียสิ่งที่เงินซื้อหาไม่ได้ในตัวคุณ ไป

ข้อเตือนใจนี้มารับฟังเพราะนอกจากการมีเงินจะทำให้ดีกรีของวัตถุนิยมในตัวทุกคน รุนแรงขึ้นแล้ว ยังแถมทำให้เป็นคน “หยาบคาย” เพิ่มขึ้นด้วยอย่างไม่ตั้งใจ คนมีเงินนั้นมักฟัง เสียงผู้คนน้อยลง แคร้คนอื่นน้อยลงเพราะมั่นใจมากขึ้นว่าไม่ต้องอาศัยพึ่งพิงใครมากมาย “หยิ่งผยอง” ในใจตนเองมากขึ้นเพราะภูมิใจที่ตนเองมีเงินมากกว่าคนอื่น มีความละเอียดอ่อน เกี่ยวกับความเป็นไปของชีวิตผู้อื่นน้อยลง ฯลฯ

เงินเป็นได้ทั้งศัตรูและเพื่อน ถ้าไม่มีสติระวางตัวให้ดีแล้ว เงินจะทำลายตนเองได้ ไม่ยากนัก

น้ำจิ้มอาหารสมอง : “Change before you have to.”

(Jack Welch)

“จงเลือกที่จะเปลี่ยนแปลงเสียก่อนที่จะถูกบังคับให้เปลี่ยนแปลง”

